

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल

सशस्त्र प्रहरी सहायक निरीक्षक (साधारण समूह, साधारण उपसमूह) पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम र परीक्षा योजना (Examination Scheme) देहाय बमोजिम ६ (छ) चरणमा विभाजन गरीएको छ ।

क्र.सं.	चरण	विषय	पूर्णाङ्क	कैफियत
१.	प्रथम	प्रारम्भिक शारीरिक परीक्षण	-	पहिलो (शुरु) चरणको परीक्षामा उत्तीर्ण हुने उम्मेदवारलाई मात्र त्यसपछिको चरणको परीक्षामा सहभागी गराइने छ ।
२.	द्वितीय	शारीरिक सहिष्णुता परीक्षा	-	
३.	तृतीय	विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण	-	
४.	चतुर्थ	लिखित परीक्षा	३००	
५.	पाँचौ	विशेष स्वास्थ्य परीक्षण	-	
६.	छैठौ	अन्तर्वार्ता परीक्षा	४०	

प्रत्येक चरणको विस्तृत विवरण निम्न बमोजीम रहेको छ ।

१. प्रथम चरण :- प्रारम्भिक शारीरिक परीक्षण

विवरण	पुरुष	महिला
	उत्तीर्ण	अनुत्तीर्ण
उचाई	कम्तिमा ६२ इन्च	६२ इन्च भन्दा कम
तौल	कम्तिमा ५० के.जी.	५० के.जी.भन्दा कम
छाती	नफुलाउदा कम्तिमा ३१ इन्च, फुलाउदा कम्तिमा ३३ इन्च। कम्तिमा २ इन्च फुलाउनुपर्ने।	नफुलाउदा कम्तिमा ३१ इन्च भन्दा कम भएको। कम्तिमा २ इन्च फुलाउन नसक्ने।
साधारण वियरिङ्गमा अनुत्तीर्णहुने कारणहरु	अंगभंग / हात खुटा बाझो-टिझो र औलाहरू ठिक नभएको, घुडा Knee Lock भएको (Knock Knee : दुबै खुटा जोडेर उभिँदा गोलीगाँठो बीच १० से.मी. भन्दा धेरै ग्याप हुनु र Bow leg: दुबै खुटा जोडेर उभिँदा घुँडा बीच ८ से.मी. भन्दा धेरै ग्याप हुनु) अथवा Rickets भई फाटिएको, धेरै चेप्टो पैताला भएको, प्रष्ट बोली नभएको र भकभके, लठ्वौरो, अस्वभाविक रूपमा उपड खापड दाँत वा दारा बाहिर निस्केको, एउटा बँगारा भरेको लिन सकिने तर अगाडीको दाँत भरेको वा धेरै ग्याप भएको वा किराले खाएको वा नक्कली दाँत हुन नहुने, २ वटा भन्दा बढी बँगारा किराले खाएको, ढाड कुप्रो भएको, शरीर पूरा भुकाउन नसक्ने, जिउकोल्टे परेको, दुवी भएको, एक तिहाई भन्दा बढी कपाल भरेको, फुलेको वा रंगाएको, उचाई अनुसार हुनुपर्ने तौल भन्दा बढी तौल भएको, आँखा डेढो भएको, Colour blind भएको, शरीर मोटो तर हातखुटा भिनो देखिने, अनुहारमा 1×1 से.मी. भन्दा ठुलो काटेको वा पोलेको वा अन्यकुनै किसिमको दागहरू भएको, (शरीरको घाटी देखी माथी, हातको कुम देखी तलको भाग एवं खुटाको घुडा देखी तलको भागमा ट्याटु मार्क हुन नहुनुका साथै अस्वभनिय नदेखिने), (शरीरमा 2.5×2.5 से.मी. भन्दा ठुलो काटेको वा पोलेको वा अन्य कुनै किसिमको दागहरू भएको हुन नहुने), नशाफल्ने वा भेरिकोच भएको।	

द्रष्टव्यः- प्रथम चरणको प्रारम्भिक शारीरिक परीक्षणबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको शारीरिक सहिष्णुता परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।

~~✓~~ ~~✓✓✓~~.

२. द्वितीय चरण :— शारीरिक सहिष्णुता परीक्षा

विवरण	पुरुष		महिला	
	उत्तीर्ण	अनुत्तीर्ण	उत्तीर्ण	अनुत्तीर्ण
३०० मीटर दौड	५० सेकेन्ड सम्म	५० सेकेन्ड भन्दा माथी	६० सेकेन्ड सम्म	६० सेकेन्ड भन्दा माथी
सिट-अप	कम्तिमा १५ पटक	१५ पटक भन्दा कम	कम्तिमा ५ पटक	५ पटक भन्दा कम
पुस-अप	कम्तिमा १५ पटक	१५ पटक भन्दा कम	कम्तिमा ५ पटक	५ पटक भन्दा कम
चिन-अप	कम्तिमा ५ पटक	५ पटक भन्दा कम	कम्तिमा १ पटक	१ पटक भन्दा कम
३२०० मी. दौड	१६ मीनेट सम्म	१६ मीनेट भन्दा माथी	१८ मीनेट सम्म	१८ मीनेट भन्दा माथी

द्रष्टव्यः-

द्वितीय चरणको शारीरिक सहिष्णुता परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र तृतीय चरणको विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षणमा सम्मिलित गराइनेछ ।

३. तृतीय चरण :— विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण

सशस्त्र प्रहरी सेवा आयोगद्वारा तोकिएको चिकित्सक तथा अस्पतालबाट निम्नानुसारको परीक्षण गरिनेछ ।

- 1. General personality observation
- 2. Medical
- 3. General Physic (Surgical)
- 4. Dental
- 5. Eye test (DV/CV)
- 6. ENT, BP
- 7. Pregnancy (For Female Candidate Only)

द्रष्टव्यः-

तृतीय चरणको विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षणबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र चतुर्थ चरणको लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।

(Signature)

४. चतुर्थ चरण :— लिखित परीक्षा (३०० अङ्क)।

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्याह अङ्कभार	समय
प्रथम	नेपाली	५०	४०%	बस्तुगत बहुवैकल्पिक	व्याकरण : १५ प्रश्न × १ अङ्क = १५ अङ्क	
				विषयगत	नेपाली रचना : २ प्रश्न × १० अङ्क = २० अङ्क २ प्रश्न × ४ अङ्क = ८ अङ्क २ प्रश्न × ३.५ अङ्क = ७ अङ्क	३ घण्टा
	अंग्रेजी English	५०	४०%	बस्तुगत बहुवैकल्पिक	Grammar and Vocabulary : २० प्रश्न x १ अङ्क = २० अङ्क	
				विषयगत	Reading : २ प्रश्न x ३ अङ्क = ६ अङ्क, २ प्रश्न x २ अङ्क = ४ अङ्क, Writing : २ प्रश्न x १० अङ्क = २० अङ्क	
द्वितीय	सामान्य ज्ञान	७०	४०%	बस्तुगत बहुवैकल्पिक	७० प्रश्न×१अङ्क = ७० अङ्क	१ घण्टा १५ मिनेट
	आई. क्यू	३०		बस्तुगत बहुवैकल्पिक	३० प्रश्न×१अङ्क = ३० अङ्क	४५ मिनेट
तृतीय	संविधान	५०	४०%	विषयगत	१ प्रश्न×१०अङ्क = १० अङ्क ६ प्रश्न×५अङ्क = ४० अङ्क	
	पेशा सम्बन्धी	५०		विषयगत	२ प्रश्न×१०अङ्क = २० अङ्क ६ प्रश्न×५अङ्क = ३० अङ्क	३ घण्टा

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम, द्वितीय र तृतीय पत्रको लिखीत परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- बस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिने छ । तर, उत्तर नदिएको प्रश्न बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- बस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठुलो अक्षर (Capital letter) A,B,C मा लेख्नु पर्ने छ । सानो (Small letter) a,b,c अक्षर लेखेको वा अन्य कुनै संकेत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै पनि प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) वा अन्य कुनै विद्युतीय उपकरण (Electronic Device) को प्रयोग गर्न पाईने छैन ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्भन्नु पर्दछ ।

प्रथम पत्र : नेपाली र अंग्रेजी

खण्ड (A) नेपाली

नेपाली विषयको लागि निम्न विषय वस्तुबाट प्रश्न संख्या र अङ्क भार निर्धारण गरी प्रश्नहरु सोधीने छ ।

पूर्णाङ्क : ५०

उत्तीर्णाङ्क : ४०%

समय : १ घण्टा ३० मिनेट

१. व्याकरण : १५ अङ्क ।

सबै प्रश्नहरु बस्तुगत बहुबैकल्पिक हुनेछन् । प्रत्येक विषय बाट कम्तमा १ (एक) प्रश्न सोधीने छ ।

१.१. नाम (प्रकार)

१.२. सर्वनाम (प्रकार)

१.३. विशेषण (प्रकार)

१.४. काल (प्रकार)

१.५. क्रिया (प्रकार)

१.६. करण/अकरण

१.७. वाक्यमा प्रयोग (साधारण शब्दहरु र चलन चल्तीका उखान टुक्काहरु)

१.८. समास/विग्रह

१.९. लिङ्ग (प्रकार)

१.१०. बचन (प्रकार)

१.११. पुरुष (प्रकार, शब्द पहिचान)

१.१२. निपात (शब्द लेखन)

२. नेपाली रचना : ३५ अङ्क सबै प्रश्न विषयगत हुनेछन् ।

२.१. निवन्ध लेखन

१ प्रश्न X १० अङ्क = १० अङ्क

२.२. पत्र लेखन/निवेदन लेखन

१ प्रश्न X १० अङ्क = १० अङ्क

२.३. बोध

२ प्रश्न X ३.५ अङ्क = ७ अङ्क

२.४. संक्षेपीकरण

१ प्रश्न X ४ अङ्क = ४ अङ्क

२.५. विस्तृतीकरण

१ प्रश्न X ४ अङ्क = ४ अङ्क

खण्ड (ख) : English

अंग्रेजी विषयको लागि निम्न विषय वस्तुबाट निम्नानुसारको बस्तुगत बहुबैकल्पिक र विषयगत प्रश्नहरु सोधिने छ ।

Full Mark : 50

Pass mark : 40 %

Time: 1 hour 30 minutes.

1. Grammar and Vocabulary (Multiple Choice Questions, at least one question from one topic) : 20 ($20 \times 1 = 20$)

- 1.1. Parts of Speech
- 2.2. Tense
- 2.3. Voice
- 2.4. Narration (Reported Speech)
- 2.5. Tag question
- 2.6. Article
- 2.7. Pronoun
- 2.8. Noun
- 2.9. Punctuation
- 2.10. Adjective
- 2.11. Synonym
- 2.12. Antonym
- 2.13. Single word

2. Reading: 10 marks

1.1. Reading Comprehension $2 \times 3 = 6$

2.2. Translation $2 \times 2 = 4$

a. English to Nepali

b. Nepali to English

3. Writing: 20 marks

3.1. Essay writing $1 \times 10 = 10$

3.2. Letter writing $1 \times 10 = 10$

Handwritten signatures and initials are present at the bottom right of the page.

द्वितीय पत्र : सामान्य ज्ञान र आई.क्यू.

खण्ड (A) : सामान्य ज्ञान

सामान्य ज्ञान विषयको लागि निम्न विषय वस्तुबाट निम्नानुसारको बस्तुगत बहुबैकल्पिक प्रश्न सोधिनेछ ।

पूर्णाङ्क : ७० अङ्क

उत्तीर्णाङ्क : ४० प्रतिशत

समय : १ घण्टा १५ मिनेट

१. राष्ट्रिय : (३० प्रश्न × १ अङ्क = ३० अङ्क)

- १.१ नेपालको इतिहास (वि.सं. २००७ साल देखि हालसम्म)
- १.२ ऐतिहासिक, धार्मिक तथा पर्यटकीय दृष्टिले नेपालका महत्वपूर्ण स्थलहरु
- १.३ भौगोलिक बनावट, जनसंख्या, हिम-शिखरहरु, नदी-नालाहरु, राजमार्गहरु
- १.४ संविधान, राजनैतिक अवस्था, स्थानीय सरकार र सुशासन
- १.५ नेपाली साहित्यकारहरु र तिनका रचनाहरु
- १.६ महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारहरु
- १.७ खेलकुद
- १.८ समसामयिक राष्ट्रिय घटनाहरु

२. अन्तर्राष्ट्रिय : (२० प्रश्न × १ अङ्क = २० अङ्क)

- २.१.भौगोलिक (महादेश, महासागर, नदी, ताल, पर्वत श्रृंखला)
- २.२.राजनैतिक, सामाजिक र आर्थिक
- २.३.संयुक्त राष्ट्र संघ (UN), सार्क (SAARC), बिमस्टेक (BIMSTEC), र एसियन (ASEAN)
- २.४.खेलकुद (ओलम्पीक, दक्षिण एशियाली खेलकुद)
- २.५.समसामयिक अन्तर्राष्ट्रिय घटनाहरु

३. विविध : (२० प्रश्न × १ अङ्क = २० अङ्क)

- ३.१. सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालको ऐन, २०५८
- ३.२. सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालको नियमावली, २०७२
- ३.३. सशस्त्र प्रहरी बलमा भर्ना सम्बन्धी समावेशी व्यवस्था
- ३.४. सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल सम्बन्धी समसामयिक जानकारी
- ३.५. सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालको पद र श्रेणी
- ३.६. सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालको संयुक्त राष्ट्र संघमा सहभागीता

(Handwritten signatures/initials)

खण्ड (B) आई.क्यू.

आई.क्यू.विषयको लागि निम्न विषय वस्तुबाट निम्नानुसारको बस्तुगत बहुबैकल्पिक प्रश्नहरु सोधिने छ ।

पूर्णाङ्क : ३० अङ्क

उत्तीर्णाङ्क : ४० प्रतिशत

समय : ४५ मिनेट

1. Numerical Reasoning : 10 (10x1=10) marks

- 1.1. Number Analogy
- 1.2. Number Classification/Odd One out
- 1.3. Number Series
- 1.4. Number Coding & Decoding
- 1.5. Percentage
- 1.6. Average
- 1.7. Profit & Loss
- 1.8. Ratio & Proportion
- 1.9. Data Interpretation
- 1.10. Mathematical Operations
- 1.11. Arithmetical Reasoning

2. Abstract Reasoning Test: 10 (10x1=10) marks

- 2.1. Series
- 2.2. Classification
- 2.3. Analytical Reasoning
- 2.4. Spotting Out the Embedded Figures
- 2.5. Figure Matrix
- 2.6. Paper Cutting
- 2.7. Rule Detection
- 2.8. Grouping of Identical Figures

3. Verbal Reasoning Test: 10 (10x1=10) marks

- 3.1. Series Completion
- 3.2. Classification
- 3.3. Blood Relationship
- 3.4. Direction Sense Test
- 3.5. Alphabet Test
- 3.6. Eligibility Test
- 3.7. Assertion and Reason
- 3.8. Situation Reaction Test

Handwritten signatures and initials are present at the bottom right of the page.

तृतीय पत्र : नेपालको संविधान र पेशा सम्बन्धी

खण्ड (A): नेपालको संविधान

पूर्णाङ्क : ५० अङ्क

समय : १ घण्टा ३० मिनेट

उत्तीर्णाङ्क : ४० प्रतिशत

नेपालको बर्तमान संविधान सम्बन्धी निम्न विषयहरुबाट निम्न अङ्क भारको विषयगत प्रश्नहरु सोधिने छ (८×५ =४०, १×१० = १०)।

१. नेपालको संविधानको विकासक्रम
२. नेपालको बर्तमान संविधान
 - २.१. बर्तमान संविधानको मुलभुत विशेषताहरु
 - २.२. नागरीकता, मौलिक हक र कर्तव्य
 - २.३. राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व
 - २.४. राज्यको संरचना र राज्यशक्तिको बाँडफाँड
 - २.५. राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपति सम्बन्धी व्यवस्था
 - २.६. कार्यपालिका, न्यायपालीका र व्यवस्थापिका सम्बन्धी व्यवस्था
 - २.७. संघीय आर्थिक कार्य प्रणाली सम्बन्धी व्यवस्था
 - २.८. संवैधानिक अङ्क र निकाय सम्बन्धी जानकारी
 - २.९. राष्ट्रिय सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्था र संकटकालीन अधिकार
 - २.१०. राजनीतिक दल र संक्रमणकालीन व्यवस्था
 - २.११. संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीच अन्तर सम्बन्ध
 - २.१२. अनुसूचीहरु (१ देखी ९ सम्म)

खण्ड (B): पेशा सम्बन्धी

पूर्णाङ्क : ५० अङ्क

समय : १ घण्टा ३० मिनेट

उत्तीर्णाङ्क : ४० प्रतिशत

पेशा सम्बन्धी विषयको लागि निम्न विषय वस्तुबाट निम्न अनुसारको विषयगत प्रश्नहरु सोधिने छ
($6 \times 5 = 30$, $2 \times 10 = 20$)।

१. सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल सम्बन्धी जानकारी

१.१. सशस्त्र प्रहरी बलको ऐतिहासिक पृष्ठभूमी

१.२. सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालको दर्जा र दर्जानी चिन्हहरू

१.३ सशस्त्र प्रहरी बल, नेपालको दर्जागत श्रेणी विभाजन

१.४. सशस्त्र प्रहरी सेवा आयोग

१.५. संयुक्त राष्ट्र संघीय मिसन र सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल

१.६. विपद् व्यवस्थापनमा सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल

१.७. सीमा सुरक्षामा सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल

२. सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल ऐन, २०५८

३. सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नियमावली, २०७२

४. स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८

५. विविध विषय

५.१. समावेशीकरण

५.२. मानवअधिकार

५.३. लैंगिक समता र समानता

द्रष्टव्य:-

चतुर्थ चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र पाँचौ चरणको विशेष स्वास्थ्य परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।

५. पाँचौ चरण :— विशेष स्वास्थ्य परीक्षण

सशस्त्र प्रहरी सेवा आयोगद्वारा तोकिएको चिकित्सक तथा अस्पतालबाट निम्नानुसारको परीक्षण गरिनेछ।

1. Blood (HB, TC, DC, ALB, SUG, M/E)
2. Chest (X-ray report), Tuberculosis (TB)
3. Serum creatinine
4. Urine Routine
5. HIV, HbsAg, VDRL
6. Anti HCV
7. Drug of Abuse (DOA) test
8. Urine Pregnancy test (For Female Candidate Only)

द्रष्टव्यः-

पाँचौ चरणको विशेष स्वास्थ्य परीक्षण परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र छैठौं चरणको अन्तर्वार्ता परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।

६. छैठौं चरण :— अन्तर्वार्ता

सशस्त्र प्रहरी सेवा आयोगका सदस्यहरुद्वारा अन्तर्वार्ता मार्फत उम्मेदवारहरुको विषय वस्तु सम्बन्धी ज्ञान, तर्कशक्ति, अभिव्यक्ति क्षमता तथा व्यक्तित्व परीक्षण गरिनेछ।

नोट :

१. शैक्षिक योग्यता वापतको अड्ड निम्नानुसारको हुनेछ।
 - क. प्रथम श्रेणी वा सो भन्दामाथि :- २ (दुई)
 - ख. द्वितीय श्रेणीका लागि :- १.५ (एक दशमलव पाँच)
 - ग. तृतीय श्रेणीका लागि :- १ (एक)
 - घ. श्रेणी नखुलेको शैक्षिक योग्यताको लागि द्वितीय श्रेणी बराबरको अड्ड प्रदान गरिनेछ।

२. चरणबद्ध रूपमा प्रारम्भिक शारीरिक परीक्षण, शारीरिक सहिष्णुता परीक्षा र विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण परीक्षामा छनौट भै लिखित परीक्षामा उत्तीर्ण भएका उम्मेदवारहरुको लिखित परीक्षा, अन्तर्वार्ता परीक्षा र शैक्षिक योग्यता वापतको अड्ड समेत जोडी हुन आउने योग्यताक्रम अनुसार सशस्त्र प्रहरी नियमावली बमोजीम अन्तिम नतिजा प्रकाशित गरिनेछ।

३. पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०७९/०३/२० गते।

२०८५/०३/२०

